



Raadsvoorstel	59	
Vergadering	22 september 2020	Gemeenteraad
Onderwerp	Vaststellen Kadernotitie afvalbeleid fase 2	
Portefeuillehouder	G.L.C.C. van den Waardenburg	
Afdeling	AOG, BJO, COM, FIN en IVA	
College besluit	25 augustus 2020	
Commissie	Adviescommissie omgeving 8 september 2020	
Zaaknummer	50293198	

Aan de gemeenteraad,

Beslispunten

1. Een prijsprikkel in te voeren (een bedrag tussen de € 4 tot € 6 per lediging) op het aanbod voor restafval, op basis van een volume / frequentie systeem (inclusief het verlagen van het tarief voor het aanbieden van GFT naar een bedrag van € 0,- per lediging en voor de andere huis aan huis in te zamelen grondstoffen (PMD en OPK));
2. Het gescheiden inzamelen van GFT in de hoogbouw in te voeren en het plaatsen van de benodigde voorzieningen om hieraan te kunnen voldoen (incl. inzamelmiddelen voor in de keuken);
3. Het verhogen van de communicatieve inzet, met bijbehorende campagnes om het scheidingsgedrag van inwoners (inclusief scholen) verder te verbeteren;
4. Het invoeren van een progressief tarief op de milieustraat van Helmond (bijvoorbeeld in staffels) en het uitsluiten van bezoekers van buiten Helmond en bedrijven;
5. De inzet van één of meerdere Afvalcoach(es) gedurende het kalenderjaar 2021, met mogelijke verlenging in 2022 en de verlenging hiervan te beoordelen na evaluatie eind 2021.
6. De afvalcoach te combineren met de inzet van een GRIPwagen voor het aanbod van grof huishoudelijk restafval op wijkniveau;
7. Het voorzien in een extra budget voor handhaving, om eventuele effecten (zoals dumpingen en zwerfafval) van het terugdringen van het restafvalaanbod middels een prijsprikkel tegen te gaan;
8. Een evaluatie van het beleid te houden één jaar na de invoering van Diftar.
9. De financiële gevolgen mee te nemen in de begroting 2021.

Aanleiding

De gemeente heeft een wettelijke zorgtaak op het vlak van inzameling en verwijdering van afval afkomstig van huishoudens. Om de inzameling richting te geven is in maart van 2014 de Kadernotitie Helmond 2014-2022 vastgesteld. In deze notitie zijn doelen gesteld zoals verbetering van de afvalscheiding (doel 65% hergebruik), verlaging van het budget van afvalbeheer en innoveren.

Bij de afvalinzameling is de gemeente voor een groot deel ook afhankelijk van regionale, landelijke en mondiale ontwikkelingen. Hierdoor zien wij als gemeente een stijging van de kosten voor afval. Denk hierbij aan de stijging van de afvalverbrandingsbelasting (gestegen van € 13 naar € 32 per ton en mogelijk in de toekomst nog hoger), stijgende verwerkingskosten en lagere opbrengsten voor herbruikbare stromen. Als gemeente hebben we niet of nauwelijks invloed op deze ontwikkelingen. De milieudoelen van de Rijksoverheid en mondiale (markt)ontwikkelingen zorgen ervoor dat afvalverwerking duurder wordt. De enige oplossing hiervoor is het afval beter scheiden. Er zijn daarom maar twee keuzes te maken, niets doen in de inzamelsystematiek en deze kostenstijgingen door belasten aan onze inwoners of ervoor zorgen dat de inwoners van Helmond het tarief lager houden door meer afval te scheiden. Bij ongewijzigd beleid zullen de kosten voor de inwoners stijgen met iets meer dan 15%. Alles houden zoals het is, is helaas geen mogelijkheid; onze inwoners gaan meer betalen of moeten meer scheiden om dit te voorkomen.

De gemeente Helmond komt de laatste jaren al geld tekort voor de kosten van afvalverwerking en het tarief wordt momenteel kunstmatig laag gehouden door inzet van de reserve Afvalstoffenheffing (ca. € 665.000 in 2020). Dit kan natuurlijk niet door blijven gaan, want de afvalreserve is niet onuitputtelijk.



Milieudoelstellingen

Op het gebied van afvalscheiding is in de gemeente Helmond ook nog veel te winnen. Het afval bevat nog veel herbruikbare stromen. Zo blijkt uit afvalsorteeronderzoek dat er in het restafval nog 42% gft-afval, 15% PMD en 7% papier zit. Het scheidingspercentage bedraagt ca. 51% en blijft daarmee ook ver achter bij vergelijkbare gemeente in Nederland.

Ook het belonen van de inwoners die nu al hun afval goed scheiden is een doel.

Door deze ontwikkelingen is het nodig het huidige afvalbeleid te herijken. Hierbij gaan er zaken veranderen, anders zouden onze inwoners fors meer gaan betalen. Deze aanpassing is echt noodzakelijk om de afvalinzameling betaalbaar te houden.

Inleiding

De oude kadernotitie loopt tot 2022 en loopt dus bijna af. In deze nieuwe kadernotitie afval wordt het gevoerde beleid van de afgelopen periode geëvalueerd. Vervolgens worden op basis hiervan, de landelijke afvaldoelstellingen (VANG) en de gekozen doelstellingen (oude en nieuwe) verschillende varianten onderzocht. Op basis van de voor- en nadelen van elke variant wordt in het raadsvoorstel uiteindelijk de voor Helmond meest geëigende variant voorgelegd.

Evaluatie

Uit de evaluatie blijkt dat de gemeente Helmond haar eigen doelstelling van 65% hergebruik en de VANG doelstelling van 75% hergebruik niet haalt. De ingevoerde maatregelen n.a.v. de oude kadernotitie hebben wel effect gehad, maar onvoldoende om de doelstellingen te halen.

Er zijn ook 2 duidelijke oorzaken aan te wijzen voor het niet halen van de doelstellingen, te weten:

- a. *Het scheidingsgedrag van de inwoners*
Hier zal deze kadernotitie m.n. verder op in gaan.
- b. *Grote hoeveelheden grof vuil op de milieustraat*
Eind 2019 is om deze reden de toegangscontrole al aangescherpt (minder bedrijven en inwoners van andere gemeenten) en de controle op scheiding op de milieustraat aangescherpt. Dit past al in het huidige beleid. De eerste indicaties zijn dat zowel het aantal bezoekers als de hoeveelheden afval met ca. 10 tot 15% afnemen. Om de toegangscontrole verder te verbeteren wordt er in de loop van dit jaar een identificeringssysteem ((digitale) afvalpas) ingevoerd om de toegangscontrole nog beter en efficiënter te maken. Daarnaast kan een andere manier van het berekenen van het tarief voor de milieustraat bijdragen aan het verlagen van het aanbod van grof vuil door bedrijven en mensen van buiten de gemeente Helmond. Een voorstel hiervoor wordt meegenomen bij de vaststelling door de Raad van de Verordening Reinigingsheffingen later dit jaar.

Gevolgde procedure

Op 3 en 24 maart is het college bijgepraat over de situatie m.b.t. de afvalinzameling en de scheiding van het afval. Het college heeft op basis hiervan een richting bepaald. Op 20 mei 2020 is in de commissie opiniërend gesproken over een nieuw afvalbeleid. Tevens heeft er in maart een bewonersonderzoek plaatsgevonden over de afvalinzameling in Helmond. De bevindingen uit zowel de commissiebehandeling als de inwoners enquête zijn vervolgens meegenomen in de definitieve besluitvorming. Tevens is daarbij het door weekkrant De Loop uitgevoerde onderzoek betrokken.

Beoogd effect

Het verbeteren van de afvalscheiding en het verhogen van hergebruik van materialen met behoud van de kwaliteit van afvalstromen.

Argumenten

1.1 en 2.1 Kosten voor gemeente en inwoners in de hand houden

Zonder de invoering van Diftar zouden de kosten voor de burgers van Helmond flink kunnen stijgen in de toekomst. Dit is een gevolg van een hoger verbrandingstarief en een hogere afvalverbrandingsbelasting. Een daling van de hoeveelheid restafval is essentieel om de afvalstoffenheffing niet te (snel) te laten stijgen.

1.2 Scheidingsgedrag beïnvloeden

Met de eerste kadernotitie is vooral ingezet op het verhogen van service. Dit heeft niet volledig geleid tot de



gewenste effecten. Uiteindelijk zal de burger de keuze moeten gaan maken het afval in de juiste bak of zak te doen. De genoemde maatregelen geven hiertoe een grotere prikkel.

3.1 en 2.2 Behalen scheidingsdoelstellingen

De invoering van Diftar zal leiden tot een hogere scheiding van herbruikbare reststoffen en een daling van de hoeveelheid restafval. Dit is ook nodig omdat Helmond de VANG doelstellingen niet haalt.

1.4 en 5.1 Communicatie is essentieel bij gedragsverandering

Na besluitvorming door de raad zal een passend communicatieplan worden opgesteld. Hierbij worden ook kinderen en scholen betrokken. Zij zijn immers de gebruikers van de toekomst.

4.1 Reguleren van de bezoekers op de milieustraat

Een bezoek aan de milieustraat moet betaalbaar blijven, door een laag tarief voor bijv. de 1^e 3 bezoeken. Verdere bezoeken zullen een verhoogd tarief geven. Dit houdt m.n. veelstorters tegen (vaak bedrijven) en zgn. stortrijders (bedrijven die pretenderen voor een particulier in Helmond het afval weg te brengen). Daarnaast zet het college al in op de invoering van (een digitale) identificatie aan de poort. Dit voorkomt dat inwoners van buiten Helmond toegang krijgen tot de (goedkope) Helmondse milieustraat.

Kanttekeningen

Weerstand

Bij elke vorm zal een bepaalde weerstand van de burgers op kunnen treden. Door een goede communicatie kan dit worden beperkt. De ervaring bij andere gemeenten leert ook dat dit met name bij de invoering is en dat na een jaar de waardering even hoog is als daarvoor.

Financiën

De verwachte kosten en opbrengsten zijn opgenomen in de onderstaande tabel:

Samenvatting Scenario 1 Diftar.			
B. Uitgaande van gedeeltelijke uitrol voorzieningen in de hoogbouw			
Kosten, excl. btw	Investeringskosten	€/jaar	€/huishouden/jaar
Eenmalige kosten (kapitaallasten)	€ 521.182	€ 62.327	€ 2
Structurele kosten, incl. onderhoud en onvoorzien		€ -427.349	€ -11
Totaal kosten/opbrengst		€ -365.022	€ -9

In de tabel is te zien dat de verwachte investering (m.n. voor de invoering van Diftar en GFT in de hoogbouw) ca. € 521.000 bedragen, met een jaarlast van ca. € 62.000 (of € 2 per huishouden)

Hier staat tegenover de verwachte kosten voor de burger dalen met ca. € 427.000 (of € 11 per huishouden). Dit komt door het aanleveren van minder restafval (kosten) en meer gescheiden stromen als PMD, papier en glas (opbrengsten). De invoering van de maatregelen levert daarmee een besparing van ca. € 9 per huishouden op, maar er zijn uiteraard meer aspecten die de reinigingsheffing bepalen (bijv. stijgende verwerkingskosten, dalende opbrengsten voor herbruikbare stromen en het stijgen van het aantal kwijtscheldingen) en de besparing weer doen dempen.

De hoeveelheid restafval daalt naar verwachting met ca. 94 kilogram per huishouden per jaar. Daarmee stijgt het hergebruik naar 68% (nu nog 51%). De jaren er na zal het percentage hergebruik langzaam door stijgen en richting de 75% gaan.

Dekking

De dekking van zowel de investeringen als de exploitatielasten vindt plaats binnen het product afval in programma 12 middels de afvalstoffenheffing.

Regelingen

Voor de inwoners van Helmond met een kleine portemonnee zal er, net zo als nu, een vermindering van de afvalstoffenheffing mogelijk blijven. Ook zal er een regeling blijven bestaan voor inwoners met een medische indicatie (bijv. incontinentie).



Communicatie

Communicatie zal zich richten op twee sporen. Enerzijds moeten de nieuwe maatregelen worden gecommuniceerd met de inwoners. Hierbij moet het duidelijk zijn dat de maatregelen betekenen dat je minder betaalt als je goed je afval scheidt. Dat hier dus winst valt te behalen. Ook moet duidelijk zijn waarom afval scheiden belangrijk is. Daarnaast is het van belang gedragsbeïnvloedingsprincipes te gebruiken.

Anderzijds willen we de inwoners helpen met beter afval te scheiden. De focus ligt in eerste instantie op GFT-afval, omdat daar de meeste winst valt te behalen. Hierbij haken we in op de bezwaren die bekend zijn om goed afval te scheiden door hier oplossingen voor te bieden. Communicatie is zoveel mogelijk doelgroepgericht: daar waar de problemen zich voor doen wordt extra ingezet. Om weerstand weg te nemen is het belangrijk daar waar mogelijk inwoners te betrekken door samen op zoek te gaan naar wat wel werkt. De meeste mogelijkheden voor participatie zitten waarschijnlijk in De Veste en de hoogbouw, omdat daar nog opgestart moet worden en echt samen met inwoners naar oplossingen gezocht kan worden. De bewonersonderzoeken die zijn gehouden en de GFT pilot in de Apostelwijk geven hiervoor belangrijke input.

Vervolg

Na de besluitvorming door de gemeenteraad zal/zullen:

1. De benodigde tarieven worden opgenomen in de Verordening reinigingsheffingen 2021. Deze worden dan ook weer ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad bij de behandeling omtrent de programmabegroting 2021.
2. De communicatie worden opgestart over de wijzingen die zullen gaan optreden per 1 januari 2021.
3. Een gratis omruilcampagne worden georganiseerd voor de huishoudens die graag een kleinere container willen.
4. Gestart met een inventarisatie voor de invoering van de gft inzameling in de hoogbouw.

Bijlagen

Bij dit voorstel is zowel een management als een projectrapportage gevoegd. In de managementrapportage is het verhaal in een beknopte vorm weergegeven. Om alles te lezen en meer in de diepte te gaan is de projectrapportage ook bijgevoegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond
de burgemeester
mevr. P.J.M.G. Blanksma – van den Heuvel

de secretaris
H.J. de Ruiter

Bijlagen:

- Kadernotitie Afvalbeleid Fase 2 Managementrapportage
- Kadernotitie Afvalbeleid Fase 2 Projectrapportage



De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 25 augustus 2020;
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet;

besluit:

1. Een prijsprikkel in te voeren (een bedrag tussen de € 4 tot € 6 per lediging) op het aanbod voor restafval, op basis van een volume/ frequentie systeem. Inclusief het verlagen van het tarief voor het aanbieden van GFT naar een bedrag van € 0,- per lediging. Ook voor de andere huis aan huis in te zamelen grondstoffen (PMD en OPK) wordt geen ledigingstarief gevraagd;
2. Het gescheiden inzamelen van GFT in de hoogbouw in te voeren en het plaatsen van de benodigde voorzieningen om hieraan te kunnen voldoen (incl. inzamelmiddelen voor in de keuken);
3. Het verhogen van de communicatieve inzet, met bijbehorende campagnes conform het voorstel in de Kadernotitie Afvalbeleid fase 2, om het scheidingsgedrag van inwoners (inclusief scholen) verder te verbeteren;
4. Het invoeren van een progressief tarief op de milieustraat van Helmond (bijvoorbeeld in staffels) en het uitsluiten van bezoekers van buiten Helmond en bedrijven;
5. De inzet van één of meerdere Afvalcoach(es) gedurende het kalenderjaar 2021, met mogelijke verlenging in 2022. De verlenging hiervan te beoordelen na evaluatie eind 2021. De afvalcoach te combineren met de inzet van een GRIPwagen voor het aanbod van grof huishoudelijk restafval op wijkniveau;
6. Het voorzien in een extra budget voor handhaving, om eventuele effecten (zoals dumpingen en zwerfafval) van het terugdringen van het restafvalaanbod middels een prijsprikkel tegen te gaan;
7. Een evaluatie van het beleid te houden één jaar na de invoering van Diftar.
8. De financiële gevolgen zullen worden meegenomen in de begroting 2021.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 22 september 2020.

De raad voornoemd,
de voorzitter,

de griffier,